

UCHWAŁA NR XXVIII/228/2013
RADY POWIATU LĘBORSKIEGO
Z DNIA 24 MAJA 2013 ROKU

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
w Powiecie Lęborskim na lata 2013 - 2015

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2001 roku, nr 142, poz. 1592, z późn. zm.) i art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 135)

uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Lęborskim na lata 2013 – 2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc uchwała nr XVI/122/2012 Rady Powiatu Lęborskiego z dnia 30 marca 2012 roku w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Lęborskim na lata 2012 – 2014.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Lęborskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr XXVIII/228/2013
Rady Powiatu Lęborskiego
z dnia 24 maja 2013 r.

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATU LĘBORSKIEGO NA LATA 2013-2015

Lębork, maj 2013 roku

Zawartość:

I.	Wprowadzenie	4
II.	Formy pieczy zastępczej w powiecie	8
III.	Pieczą zastępczą w powiecie łęborskim - analiza	13
IV.	Cele Programu	22
V.	Zadania Programu.....	22
VI.	Limit rodzin zastępczych zawodowych	28
VII.	Źródła i zasady finansowania systemu pieczy zastępczej	29
VIII.	Adresaci Programu	33
IX.	Realizatorzy Programu	33
X.	Monitoring i ewaluacja Programu	33

I. Wprowadzenie

Powiatowy Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2013 – 2015 opracowano na podstawie obowiązującej od 01 stycznia 2012 r. ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku Nr 135). Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy jednym z zadań własnych powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. W powiecie łębarskim obowiązywał w tym zakresie Program z 2012 roku, jednak w konsekwencji zmian przepisów prawnych w/w ustawy oraz z konieczności dostosowania realizacji zadań do bieżących potrzeb zabezpieczenia opieki nad dziećmi w pieczy zastępczej, dokonano niniejszym jego aktualizacji.

Program jest zbieżny z założeniami Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łębarskiego (uchwała Nr XXXV/192/12 Rady Powiatu Łębarskiego z dnia 18 grudnia 2012 roku), Powiatowym Programem Pomocy Budowy Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną (uchwała Nr XXIX/214/09 Rady Powiatu Łębarskiego z dnia 20 marca 2009 roku) oraz Zasadami finansowania rodzinnej pieczy zastępczej (uchwała Nr 158/2012 Zarządu Powiatu Łębarskiego z dnia 22 czerwca 2012 roku).

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Łębarskim służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej. Nadaje kierunki realizacji zadań w systemie pieczy zastępczej w perspektywie 3-letniej, uwzględniając lokalne uwarunkowania funkcjonowania rodzin i dzieci, ze szczególnym rozważeniem zasadności umieszczania dzieci w formach pieczy zastępczej, gdy wykorzystano już wszystkie możliwości wsparcia rodziny biologicznej. Na szczeblu powiatu piecza zastępcza realizowana jest w formie rodzinnej (sprawowanej w ramach rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka) i formie instytucjonalnej, przy czym ustawa przyznaje pierwszeństwo rodzinnym formom opieki zastępczej, jako właściwszym dla prawidłowego i harmonijnego rozwoju dziecka.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dzieli kompetencje w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej między samorząd gminny, powiatu i wojewódzki. Program kładzie nacisk na łączenie dwóch kierunków działań:

- profilaktycznych, wspomagających i wspierających rodzinę biologiczną dziecka, przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, co należy do obowiązków gminy,
- zabezpieczających pieczę zastępczą poprzez zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności ich sprawowania przez rodziców biologicznych, które należą do zadań własnych powiatu oraz w węższym zakresie do samorządu województwa.
- Szczegółową organizację systemu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej obrazuje schemat:

Zadania gminy (na podstawie art. 176 ustawy):

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Zadania powiatu (na podstawie art. 180 ustawy):

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- prowadzenie rejestru danych, o osobach pełniących funkcję lub zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i rodzinnego domu dziecka;
- kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- finansowanie:
  - o świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - o pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - o szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłat za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez osoby zobowiązane;

Powiat realizuje zadania za pomocą instytucji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, której funkcje na terenie powiatu lęborskiego pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku wyznaczone przez Starostę Lęborskiego (Zarządzenie Starosty Lęborskiego Nr 19/2011 z dnia 28 września 2011 roku).

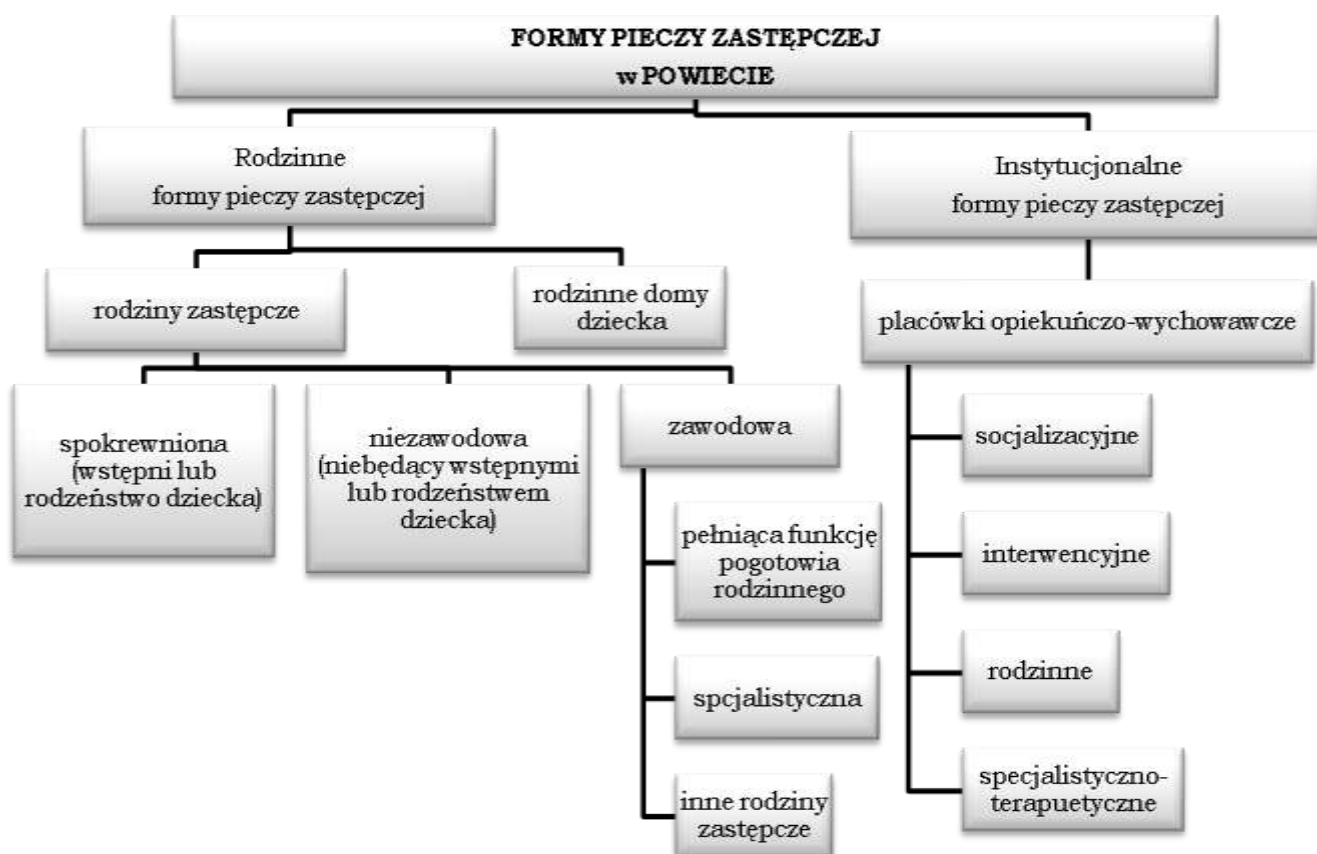
Zadania samorządu województwa (na podstawie art. 183 ustawy):

- prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych i regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych;
- opracowywanie programów dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, będących integralną częścią strategii rozwoju województwa;
- promowanie nowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie wykonuje regionalny ośrodek polityki społecznej.

II. Formy pieczy zastępczej w powiecie

Rodzinna piecza zastępcza:

Formą rodzinnej opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. Głównym zadaniem rodziny zastępczej jest zapewnienie właściwych warunków wychowania i rozwoju dziecku pozbawionemu szansy wychowania w rodzinie biologicznej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązującej od 01 stycznia 2012 roku:

1. rodziny zastępcze:

- **spokrewnione** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- **niezawodowe** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- **zawodowe**, w tym:
  - pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,
  - specjalistyczne;

W niezawodowej i zawodowej rodzinie zastępczej w tym samym czasie może przybywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej licznego rodzeństwa liczba dzieci może się zwiększyć za zgodą rodziny zastępczej oraz przy pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W zawodowej rodzinie zastępczej charakterze pogotowia rodzinnego umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci na okres 4 miesięcy do czasu unormowania życiowej sytuacji dziecka, w wyjątkowych sytuacjach pobyt za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej może być przedłużony do 8 miesięcy.

W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich.

2. rodzinne domy dziecka;

W rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie nie może przebywać więcej niż 8 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Liczba umieszczonych dzieci może się zwiększyć po uzyskaniu zgody prowadzącego rodzinny dom dziecka i pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

3. rodziny pomocowe (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

Celem dokonania analizy pieczy zastępczej w powiecie łęborskim w porównaniu do lat ubiegłych (od 2006 roku) przytacza się także nomenklaturę obowiązującą do 31 grudnia 2011 roku w zakresie pieczy zastępczej. Rodzaje rodzin zastępczych według przepisów ustawy o pomocy społecznej:

- spokrewnione z dzieckiem (dziadkowie, rodzeństwo, wujostwo itp.);

- niespokrewnione z dzieckiem (osoby prawnie obce dla dziecka; umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci);
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:
  - o wielodzietne (w tym samym czasie nie mniej niż 3 i nie więcej niż 6 dzieci),
  - o specjalistyczne (dzieci niedostosowane społecznie lub dzieci z różnymi dysfunkcjami, wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji),
  - o o charakterze pogotowia rodzinnego (nie więcej niż 3 dzieci na pobyt okresowy nie dłużej niż na 12 miesięcy).

Instytucjonalna piecza zastępcza:

Jednym z celów przebudowy rozwiązań w zakresie zastępczej pieczy nad dzieckiem w świetle ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest doprowadzenie do ograniczenia roli placówek opiekuńczo - wychowawczych w sprawowaniu tej pieczy. Instytucje przeznaczone będą dla dzieci starszych (obecnie od 7 roku życia, a docelowo - od 10 roku życia), wymagających szczególnej opieki, które mają trudności w przystosowaniu się do życia rodzinnego. Wyjątkowo dopuszcza się możliwość przebywania w placówkach opiekuńczo - wychowawczych dzieci młodszych wymagających specjalistycznej terapii, dla których, z uwagi na stan zdrowia dziecka nie będzie możliwe znalezienie zawodowej rodziny zastępczej, mogącej zapewnić odpowiedni poziom usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych. Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej będzie mogło mieć miejsce po wyczerpaniu możliwości zatrzymania go w rodzinie własnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. Należy mieć na uwadze, że pobyt dziecka w placówce powinien mieć charakter przejściowy, do czasu jego powrotu do rodziny własnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W tej sytuacji bardzo ważne jest, aby pracownicy instytucji opiekuńczo - wychowawczej od początku pobytu dziecka prowadzili pracę z jego rodziną we współpracy z asystentami rodzinnymi w gminach. Pozostawienie tej formy pieczy nad dzieckiem wymusza dokonanie istotnych zmian w funkcjonowaniu tych

placówek. Przede wszystkim konieczne jest, aby zapewniały one swoim wychowankom warunki zbliżone do domowych i tym samym przygotowywały do samodzielnego, odpowiedzialnego funkcjonowania w dorosłym życiu. Realizacja powyższych zamierzeń oznacza, że liczba dzieci kierowanych do placówek powinna w najbliższych latach sukcesywnie ulegać zmniejszeniu.

Placówka typu rodzinnego:

1. Wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się.
2. Umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy i asystentem rodziny.
3. Ustawa zakłada, że w/w placówce umieścić będzie można nie więcej niż 8 dzieci. Ustawa nie przewiduje w tym zakresie żadnego wyjątku.

Placówka typu interwencyjnego:

1. Sprawuje doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej – na podstawie orzeczenia sądu, doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców lub w przypadku zastosowania ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
2. W placówce typu interwencyjnego może zostać wyodrębniona część organizacyjna dysponująca bazą noclegową i zapewniająca opiekę wychowawczą, czynna przez całą dobę, wykorzystywana w sytuacjach kryzysowych, kiedy dziecko lub rodzina musi czasowo uzyskać schronienie.

Placówka typu specjalistyczno - terapeutycznego:

Sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach:

- z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii,
- wymagającym wsparcia ze względu na występujące opóźnienia rozwojowe i edukacyjne.

W ustawie nie wskazuje się zadań placówki typu socjalizacyjnego, ale należy odnieść się do ogólnych uwarunkowań obowiązujących funkcji placówek opiekuńczo – wychowawczych, których podstawowe zadania to:

- zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajanie jego niezbędnych potrzeb, w szczególności bytowych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych i religijnych,
- realizacja przygotowanego we współpracy z asystentem rodziny planu pomocy dziecku,
- umożliwienie kontaktu dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej,
- podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej,
- zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych,
- obejmowanie dziecka działaniami terapeutycznymi,
- zapewnienie korzystania z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Liczba i wiek dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych:

- w okresie od 1.01.2012 roku do 31.12.2020 roku – maksymalnie 30 dzieci,
- od 1.01.2021 roku – nie więcej niż 14 dzieci,
- w okresie od 1.01.2012 roku do 31.12.2015 roku – umieszczane są dzieci powyżej 7 roku życia,
- w okresie od 1.01.2015 roku do 31.12.2019 roku – przebywają dzieci powyżej 7 roku życia,
- od 1.01.2020 roku - przebywają dzieci powyżej 10 roku życia.

III. Piecza zastępcza w powiecie łęborskim - analiza

Rodzinna piecza zastępcza:

*Rodziny zastępcze i dzieci w nich przebywające
według stanu na dzień 31 grudnia danego roku w latach 2006 - 2012*

	LATA						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Rodziny zastępcze	101	103	101	89	96	96	97
Dzieci w rodzinach zastępczych	125	141	143	132	142	126	134

Rodziny zastępcze i dzieci w nich przebywające - ogółem w latach 2006 - 2012

	LATA						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Rodziny zastępcze	122	116	119	110	105	105	106
Dzieci w rodzinach zastępczych	166	162	167	158	152	155	163

*Dzieci z powiatu łębskiego przebywające w rodzinach zastępczych
na terenie innego powiatu w latach 2008 - 2012*

	LATA				
	2008	2009	2010	2011	2012
Dzieci z powiatu łębskiego, które przebywały w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów	5	11	12	13	19
Rodziny zastępcze na terenie innych powiatów, w których przebywały dzieci z powiatu łębskiego	3	8	9	10	11

*Liczba dzieci z innych powiatów przebywających w rodzinach zastępczych
na terenie powiatu łębskiego w latach 2008 - 2012*

	LATA				
	2008	2009	2010	2011	2012
Dzieci z innych powiatów, które przebywały w rodzinach zastępczych na terenie powiatu łębskiego	18	22	23	23	21
Rodziny zastępcze z powiatu łębskiego, w których przebywałyby dzieci spoza powiatu	10	11	12	13	11

*Rodziny zastępcze i dzieci w nich przebywające
z podziałem na poszczególne formy pieczy zastępczej w latach 2010 - 2012*

Formy rodzinnej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
------------------------	----------------------	----------------------

pieczy zastępczej	2010	2011	2012*	2010	2011	2012*
Rodziny zastępcze spokrewnione	88	90	-	111	113	-
Rodziny zastępcze niespokrewnione	13	10	-	22	16	-
Rodziny zastępcze zawodowe	3	3	-	17	22	-
Rodziny zawodowe o charakterze pogotowia rodzinnego	1	2	-	2	4	-
OGÓŁEM	105	105	106	152	155	163

*w poszczególnych formach pieczy zastępczej brak możliwości podania danych liczbowych ze względu na zmianę obowiązującej nomenklatury. Możliwość porównania ilości dzieci i rodzin daje odniesienie do tabeli pn. Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających z podziałem na poszczególne formy pieczy zastępczej wg stanu na dzień 31.12.2012 roku oraz 30.04.2013 roku

Liczba dzieci z poszczególnych gmin umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu łębskiego w latach 2008 - 2012

G M I N A	LATA				
	2008	2009	2010	2011	2012
Lębork	14	5	18	7	9
Łeba	1	0	0	0	0
Nowa Wieś Łębska	0	1	5	0	1
Wicko	1	3	2	5	18
Cewice	1	0	2	2	1

Liczba rodzin zastępczych nowo powstałych i dzieci w nich umieszczonych w latach 2008 - 2012

	LATA				
	2008	2009	2010	2011	2012
Rodziny zastępcze nowo powstałe	14	11	16	8	14
Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	24	17	19	17	35

Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających z podziałem na poszczególne formy pieczy zastępczej wg stanu na dzień 31.12.2012 roku oraz 30.04.2013 roku

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
	stan na 31.12.2012r.	stan na 31.12.2012r.	stan na 30.04.2013r.	stan na 30.04.2013r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	58	67	55	67
Rodziny zastępcze niezawodowe	34	52	35	50
Rodziny zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	5 2	15 4	6	20

Rodzinne domy dziecka	0	0	0	0
OGÓŁEM	97	134	96	137

Instytucjonalna piecza zastępcza:

Dziecko, które pochodzi z powiatu łęborskiego, pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości znalezienia rodziny zastępczej, jest umieszczane w placówce opiekuńczo - wychowawczej. Placówka zapewnia całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe oraz zapewnia korzystanie ze świadczeń i kształcenia.

Na terenie powiatu łęborskiego funkcjonują dwie całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze zapewniające opiekę dzieciom pozbawionym całkowitej lub częściowej opieki rodzicielskiej. Są to:

- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Łęborku – łączna ilość miejsc 30 (28 miejsc - funkcja socjalizacyjna, 2 miejsca - mieszkanie usamodzielnienia) - przeznaczona dla dzieci powyżej 7 roku życia. Wejście w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spowodowało konieczność wprowadzenia zmian organizacyjnych i przekształcenie dotąd prosperującej Placówki Wielofunkcyjnej Nr 1 w Łęborku na Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą (Rada Powiatu Łęborskiego podjęła w tym zakresie następujące uchwały: Nr XVII/132/2012 z dnia 20 kwietnia 2012 roku oraz Nr XIX/155/2012 z dnia 22 czerwca 2012 roku);
- Placówka Wielofunkcyjna Nr 2 „Dom w Ogrodzie” w Łęborku, posiadająca łącznie 30 miejsc (20 miejsc - funkcja socjalizacyjna, 10 miejsc - funkcja interwencyjna) - przeznaczona dla dzieci od urodzenia do 6 roku życia.

*Wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej
w latach 2006 - 2012 (według stanu na dzień 31.12. danego roku)*

	LATA						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ilość wychowanków roku w tym:	118	111	97	98	74	69	47
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza (Placówka Wielofunkcyjna Nr	54	54	37	44	36	30	27

1)							
Placówka Wielofunkcyjna Nr 2	64	57	60	54	38	39	20

Dzieci przyjęte do placówek opiekuńczo - wychowawczych ogółem w latach 2008 - 2012

	LATA				
	2008	2009	2010	2011	2012
Ilość dzieci ogółem w tym:	59	65	32	60	11
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza (Placówka Wielofunkcyjna Nr 1)	18	24	11	19	11
Placówka Wielofunkcyjna Nr 2	41	41	21	41	0
Dzieci z innych powiatów ogółem	41	43	14	33	0

Wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej z podziałem na powiaty w latach 2008 - 2012 (według stanu na dzień 31.12. danego roku)

		LATA				
		2008	2009	2010	2011	2012
Ilość wychowanków w tym:		97	98	74	69	47
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza (Placówka Wielofunkcyjna Nr 1)	powiat łęborski	23	29	27	30	27
	inne powiaty	14	15	9	-	0
Placówka Wielofunkcyjna Nr 2	powiat łęborski	19	11	11	11	6
	inne powiaty	41	43	27	28	14

Dzieci z innych powiatów przyjęte do placówek opiekuńczo - wychowawczych w latach 2008 - 2012

	LATA				
	2008	2009	2010	2011	2012
Ilość dzieci z innych powiatów w tym:	41	43	14	33	0
powiat słupski	28	40	13	28	0
powiat człuchowski	13	3	1	4	0
miasto Warszawa	-	-	-	1	0

Dzieci opuszczające placówki opiekuńczo – wychowawcze w latach 2008 - 2012

	LATA				
	2008	2009	2010	2011	2012

Ilość dzieci opuszczających placówkę w tym:	75	62	55	65	33
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza (Placówka Wielofunkcyjna Nr 1), w tym:	18	24	11	19	14
do domu rodzinnego	8	6	3	4	3
do rodziny zastępczej	9	-	5	7	5
do adopcji	1	3	1	1	-
do domu pomocy społecznej	-	-	-	-	-
do innej placówki	9	6	9	6	1
program usamodzielnienia	5	2	-	7	5
Placówka Wielofunkcyjna Nr 2, w tym:	43	45	37	40	19
do domu rodzinnego	3	8	2	4	-
do rodziny zastępczej	6	-	-	2	1
do adopcji	32	37	32	34	18
do domu pomocy społecznej	2	-	-	-	-
do innej placówki	-	-	3	-	-
program usamodzielnienia	-	-	-	-	-

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, w okresie 4 lat od dnia wejścia jej w życie, tj. od dnia 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2015 roku, mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia natomiast przebywać w tych placówkach będą mogły w okresie do dnia 31 grudnia 2019 roku. Po upływie tego okresu w placówkach będą mogły przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej wskazanego wieku jest możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie gdy przemawia za tym stan ich zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa. W związku z powyższym konieczne stało się wygaszenie funkcjonowania Placówki Wielofunkcyjnej Nr 2 „Dom w Ogrodzie” w Lęborku, która do tej pory przyjmowała dzieci od urodzenia do 6 roku życia.

Ustawowy brak możliwości przyjmowania do Placówki Wielofunkcyjnej Nr 2 dzieci poniżej 7 roku i systematycznie prowadzone czynności regulowania sytuacji przebywających tam dzieci, w szczególności procedury przysposobienia dzieci, powodowały spadek ilości wychowanków, który obrazuje się w poniżej tabeli.

Tabela 1. Ilość wychowanków Placówki Wielofunkcyjnej Nr 2 w Lęborku od stycznia do grudnia 2012 roku oraz od stycznia do kwietnia 2013 roku

(wg stanu na koniec danego miesiąca)

Ilość wychowanków Placówki Wielofunkcyjnej Nr 2 (wg stanu na koniec danego miesiąca)															
2012 rok												2013 rok			
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
37	35	35	33	33	32	30	30	26	22	20	20	18	16	14	13

Placówka Wielofunkcyjna Nr 2 „Dom w ogrodzie” w Lęborku jest obecnie w stanie likwidacji, regulują ten proces następujące akty prawne:

- postanowienie Nr PS-VI.9421.49.2012 Wojewody Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2012 roku, wyrażające zgodę na likwidację Placówki Wielofunkcyjnej Nr 2 „Dom w Ogrodzie” w Lęborku,
- uchwała Nr XXVI/211/2013 Rady Powiatu Lęborskiego z dnia 01 lutego 2013 roku w sprawie likwidacji Placówki Wielofunkcyjnej Nr 2 „Dom w Ogrodzie” w Lęborku,
- uchwała Nr 228/2013 Zarządu Powiatu Lęborskiego z dnia 22 lutego 2013 roku w sprawie powołania likwidatora placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Zapisy ustawy ograniczające możliwość przyjęć dzieci poniżej 7 roku życia do instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz nakładające obowiązek przekształcania dużych placówek w mniejsze, wymuszają konieczność działań w kierunku systematycznego rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej.

Osoby usamodzielniane:

Osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej oraz osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo – wychowawczą jest objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, jak również pomoc pieniężną na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym mieszkania chronionego, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

Liczba pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych kontynuujących naukę i korzystających ze świadczeń w latach 2008-2012

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych	LATA				
	200	200	201	201	201

	8	9	0	1	2
Kontynuujący naukę	70	66	52	52	49
Korzystający z jednorazowej pomocy na usamodzielnienie	21	13	14	11	9
Korzystający z pomocy na zagospodarowanie	18	15	13	12	2

Liczba pełnoletnich wychowanków z powiatu łębskiego opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą i korzystających ze świadczeń w latach 2008 - 2012

	LATA				
	2008	2009	2010	2011	2012
Pełnoletni wychowankowie z powiatu łębskiego opuszczający placówki, korzystający z:					
jednorazowej pomocy na usamodzielnienie	38	25	21	21	14
pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki	9	4	9	9	4
pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej	18	16	13	13	11
	11	6	8	8	1

Diagnoza sytuacji opieki zastępczej w powiecie łębskim:

- Ilość dzieci i rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu łębskiego na przestrzeni ostatnich lat jest stabilna. Najbardziej wyraźny wskaźnik w tym zakresie to ilość dzieci w rodzinach zastępczych w danym roku, w stosunku do roku poprzedniego, który pokazuje, że w ciągu ostatnich 7 lat występują niewielkie wahania w granicach 5% (tj. 9 dzieci). Jednocześnie, biorąc pod uwagę zmiany przepisów prawnych w zakresie rodzicielstwa zastępczego, które weszły w życie w 2012 roku, w szczególności konieczność wygaszania funkcjonowania Placówki Wielofunkcyjnej Nr 2 w Łęborku, przyczyniło się do zwiększenia ilości dzieci w rodzinach zastępczych w roku o 8 dzieci, co od 2006 roku stanowi największą skalę wzrostu (ponad 5%);
- Z ogólnej liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łębskiego ponad 60% stanowią dzieci w rodzinnych formach opieki zastępczej;
- W latach 2008-2011 nastąpił spadek liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych ze względu na konieczność dostosowania ilości miejsc dla dzieci w nich przebywających

- do standardów, które warunkowały uzyskanie zezwolenia na funkcjonowanie tych placówek;
- Liczba rodzin zastępczych zawodowych w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie, wzrosła natomiast ilość dzieci w nich umieszczanych. Zjawisko to, w odniesieniu do zmienionych przepisów prawnych znoszących funkcjonowanie rodzin zawodowych wielodzietnych i ograniczających ilość dzieci przebywających w tych rodzinach do 3 (z wcześniej obowiązujących 6 dzieci) powoduje konieczność znacznego zwiększenia ilości rodzin zastępczych zawodowych. Ponadto likwidacja placówki przeznaczonej dla małych dzieci i brak placówki interwencyjnej na terenie powiatu lęborskiego skutkuje koniecznością zabezpieczenia także funkcjonowania większej ilości rodzin zastępczych zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego;
  - Konieczne jest zachowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej dla wychowanków, którzy nie będą mieli szansy znalezienia rodziny zastępczej;
  - Analiza środowiska rodzin zastępczych wskazuje na potrzebę utrzymywania i rozbudowywania systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, w szczególności rodziny zawodowe;
  - Ze względu na ustawowe zmniejszenie ilości dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych nieodzowne staje się powołanie rodzinnych domów dziecka;
  - Brak realnych możliwości umieszczania dzieci w Placówce Wielofunkcyjnej Nr 2 „Dom w Ogrodzie” powoduje konieczność zabezpieczenia większej ilości miejsc w rodzinach zastępczych dla dzieci poniżej 7 roku życia;
  - W perspektywie kolejnych 8 lat należy podjąć systematyczne działania reorganizacji Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej celem dostosowania jej funkcjonowania dla 14 wychowanków, z tym że w obecnej sytuacji, kiedy przebywa tu 34 wychowanków, w tym 33 Wychowanków pochodzących z powiatu lęborskiego oraz 11 wychowanków z naszego

powiatu przebywających w placówkach na terenie innych powiatów, należy podejmować działania zmierzające do funkcjonowania dwóch takich placówek.

IV. Cele Programu

Cel główny Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Powiatu Lęborskiego na lata 2013 - 2015 to:

***Stworzenie skutecznego systemu pieczy zastępczej,
ukierunkowanego na jego formy rodzinne***

Cele szczegółowe:

1. Zorganizowanie kompleksowego systemu rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej - tworzenie rodzin zastępczych, głównie zawodowych i niezawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.
3. Właściwe funkcjonowanie pieczy zastępczej, w szczególności: zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz standaryzacja placówek pieczy instytucjonalnej.
4. Realizacja procesu diagnostyczno - kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.
5. Poprawne funkcjonowanie w życiu społecznym wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
6. Integracja działań gmin i powiatu na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w sposób umożliwiający uregulowanie sytuacji życiowej dziecka, w szczególności pozostanie dziecka lub jego powrót do rodziny biologicznej.

V. Zadania Programu

Zadania Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Powiatu Lęborskiego na lata 2013 - 2015:

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

2. Ustalenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych.
3. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, opiniowanie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
4. Integracja rodzin zastępczych i propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym.
5. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej.
6. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
7. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa celem zachowania i wzmocnienia ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.
8. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych a także organizowanie pomocy wolontariuszy.
9. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
10. Przyznawanie świadczeń na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej.
11. Zapewnienie świadczeń i dofinansowań oraz wynagrodzeń pieczy zastępczej.
12. Oddzielenie wsparcia rodzin zastępczych od przyznawania świadczeń pieczy zastępczej poprzez funkcjonowanie zespołu do spraw pieczy zastępczej, w tym koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
13. Zatrudnienie osoby zajmującej się opieką i wychowaniem oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych na wniosek rodziny zawodowej.
14. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
15. Współpraca z sądami oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

16. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych i pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz rodzinnych domów dziecka.
17. Zapewnienie wsparcia dla osób usamodzielnianych.
18. Przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych.
19. Zapewnienie należytego funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej.
20. Dochodzenie należności od osób zobowiązanych, w szczególności od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej.
21. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację Programu, w tym środków rządowych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej szczegółowo określa zasady finansowania pieczy zastępczej, w tym świadczeń i wynagrodzeń dla rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych oraz osób usamodzielnianych, wskazując które z nich są obligatoryjne, a które fakultatywne. Realizację zadań obligatoryjnych należy zabezpieczyć wykonując delegację ustawową, natomiast wykonanie świadczeń i wynagrodzeń fakultatywnych jest uzależnione od zdiagnozowanych potrzeb i możliwości finansowych. W powiecie łębarskim w zakresie finansowania świadczeń dla rodzinnych form pieczy zastępczej obowiązuje uchwała Nr 158/2012 Zarządu Powiatu Łębarskiego z dnia 22 czerwca 2012 roku w sprawie zasad finansowania rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie łębarskim.

Tabela 2. Wykaz świadczeń i wynagrodzeń powiatu łębarskiego w ramach rodzinnych form pieczy zastępczej

POWIAT				
Świadczenia				
Lp.	Rodzaj świadczenia	Podstawa prawna ustawy	Wysokość wydatków w zł	Informacje o świadczeniu
Rodzinna piecza zastępcza				
1.	świadczenia dla rodzin zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka, z tego:			
1.1.	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka	Art. 80	obligatoryjne	a) nie mniej niż 660 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej

				b) nie mniej niż 1000 zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka
1.2.	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	Art. 81 ust. 1		nie niższy niż 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka
1.3.	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	Art. 81 ust. 2	obligatoryjne	nie niższy niż 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka
1.4.	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	Art. 83 ust. 1 pkt 2 lit. a	fakultatywne	a) do 1500 zł na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej, b) do 2200 zł na dziecko umieszczone w zawodowej i niezawodowej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka
1.5.	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	Art. 83 ust. 1 pkt 2 lit. b	fakultatywne	do 1000 zł jako świadczenie jednorazowe lub okresowe
1.6.	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	Art. 83 ust. 1 pkt 1	fakultatywne	raz w roku

1.7.	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (dla rodziny zawodowej i niezawodowej)	Art. 83 ust. 2	fakultatywne, obligatoryjne w przypadku wskazanym w art. 83 ust. 3 - rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 37 ust. 2, oraz jeżeli zasadność przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	w wysokości odpowiadającej wydatkom ponoszonym przez odpowiednio rodzinę zastępczą zawodową/rodzinny dom dziecka, na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związany z kosztami eksploatacji
1.8.	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (rodzinny dom dziecka)	Art. 84 pkt 1	obligatoryjne	
1.9.	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu (rodzina zastępcza zawodowa)	Art. 83 ust. 4	fakultatywne	dla rodziny zastępczej, w której umieszczono powyżej 4 dzieci lub osób które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej do 2000 zł raz na 4 lata
1.10.	środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu (rodzinny dom dziecka)	Art. 84 pkt 2	obligatoryjne dla prowadzących rodzinne domy dziecka	do 5000 zł raz na 2 lata
1.11.	środki finansowe na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka oraz funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka	Art. 84 pkt 3	obligatoryjnie dla prowadzącego rodzinny dom dziecka	do 1000 zł
Wynagrodzenia wraz z pochodnymi				
2.	Wynagrodzenia dla rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, z tego:			
2.1.	za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej lub	Art. 85 ust. 1, 2	obligatoryjne	nie niższe niż 2000 zł

	prorowadzenie rodzinnego domu dziecka:	i 4		miesięcznie; Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 2600 zł miesięcznie
2.1.1.	świadczenie za pełnienie funkcji rodziny pomocowej (dla rodziny zastępczej zawodowej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka)	Art. 85 ust. 6	obligatoryjne	nie niższe niż 20% otrzymywanego wynagrodzenia miesięcznie
2.2.	świadczenie za pełnienie funkcji rodziny pomocowej (dla rodziny zastępczej niezawodowej oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej)	Art. 85 ust. 7	obligatoryjne	nie niższe niż 400 zł
2.3.	dodatek dla rodziny zastępczej zawodowej, w której przebywa przez okres dłuższy niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	Art. 85 ust. 5	obligatoryjne	w wysokości 20% otrzymywanego wynagrodzenia
3.	Wynagrodzenia dla osób pracujących w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, z tytułu: umowy o pracę lub umowy o świadczenie usług			
3.1.	Na wniosek rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej			
3.1.1.	w której przebywa więcej niż 3 dzieci (zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i przy pracach gospodarskich)	Art.57 ust. 1	obligatoryjne	wysokość wynagrodzenia określana jest w umowie (godz./tydz.) - 4 dzieci – 4 godz. - od 5 do 6 dzieci – 6 godz. - powyżej 7 dzieci – 8 godz.
3.1.2.	w szczególnie uzasadnionych przypadkach (zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i przy pracach gospodarskich)	Art.57 ust. 2	fakultatywne	wysokość wynagrodzenia określana jest w umowie
3.2.	W rodzinnym domu dziecka			
3.2.1.	Osoba zajmująca się opieką lub wychowaniem dzieci	Art. 64 ust. 1	obligatoryjne w rodzinnym domu dziecka	wysokość wynagrodzenia określana w umowie (godz./tydz.) - 4 dzieci – 4 godz. - od 5 do 6 dzieci – 6 godz. - powyżej 7 dzieci – 8 godz.
3.2.2.	Na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka			
3.2.2.1.	w którym przebywa więcej niż 4 dzieci (zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i przy pracach gospodarskich)	Art. 65 ust. 1	obligatoryjne	wysokość wynagrodzenia określana jest w umowie
3.2.2.2.	w szczególnie uzasadnionych przypadkach (zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i przy pracach gospodarskich)	Art. 65 ust. 2	fakultatywne	wysokość wynagrodzenia określana jest w umowie
Pomoc dla osób usamodzielnianych				
4.	Pomoc dla osoby	Art. 140	obligatoryjne	na wniosek osoby

	usamodzielnianej, z tego:	ust. 1		usamodzielnianej
4.1.	na kontynuowanie nauki	Art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. a	obligatoryjne	nie mniej niż 500 zł miesięcznie
4.2.	na usamodzielnienie	Art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. b	obligatoryjne	wynosi: 1. w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną - nie mniej niż 3.300 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat; 2. w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo- wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo- wychowawczą: a)nie mniej niż 6.600 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat, b)nie mniej niż 3.300 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat, c)nie mniej niż 1.650 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku
4.3.	na zagospodarowanie	Art. 140 ust. 1 pkt 1 lit. c, art. 141- 143 i 150	obligatoryjne	1. wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, w wysokości nie niższej niż 1.500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3.000 zł. 2. może być przyznana w formie rzeczowej
4.4.	w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	Art.140 ust. 1 pkt 2 lit. a	obligatoryjne	
4.5.	w uzyskaniu zatrudnienia	Art.140 ust. 1 pkt 2 lit b	obligatoryjne	

VI. Limit rodzin zastępczych zawodowych

*Liczba dzieci z poszczególnych gmin powiatu zagrożonych umieszczeniem
w pieczy zastępczej - dane z ośrodków pomocy społecznej powiatu*

Gmina	Liczba dzieci
Lębork	6

Łeba	1
Nowa Wieś Lęborska	3
Wicko	12
Cewice	1

*Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiecie lęborskim
w latach 2012 - 2015*

LATA	Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych
2012	5
2013	8
2014	9
2015	10

VII. Źródła i zasady finansowania systemu pieczy zastępczej

Źródłem finansowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy

Zastępczej będą:

- budżet powiatu lęborskiego (zgodnie z art. 191 i 196 ustawy);
- budżet państwa (zgodnie z art. 197 ustawy);
- budżety samorządów gminnych (zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy);
- budżety innych powiatów (zgodnie z art. 191 i 196 ustawy);
- odpłatności rodziców biologicznych i osób zobowiązanych (zgodnie z art. 193 ustawy);
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Unii Europejskiej (zgodnie z art. 197 ustawy).

Zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

1. wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
2. średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym
3. wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko, rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo - wychowawcza, zawiera z powiatem, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

Zasady współfinansowania przez gminy pobytu dziecka w pieczy zastępczej:

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Do wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej zalicza się:

- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka;
- dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka;
- dofinansowanie do wypoczynku dziecka;
- świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka;
- świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki;
- środki finansowe na pokrycie nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka w rodzinnym domu dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka;
- środki finansowe na pomoc na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie;

- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa lub w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, oraz środki finansowe związane ze zmianą tego lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego;
- świadczenie związane z remontem lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa lub jest prowadzony rodzinny dom dziecka;
- wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka i osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym domu dziecka;
- świadczenia dla rodziny pomocowej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - wychowawczej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym stanowi kwota

rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego. Ustalając średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka, o których wyżej mowa uwzględnia się odpowiednio wydatki przeznaczone na działalność centrum administracyjnego.

Odpłatność osób zobowiązanych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej:

Osoby zobowiązane do odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej to - rodzice biologiczni dziecka przebywającego w pieczy zastępczej lub rodzice osoby pełnoletniej, w tym również pozbawieni władzy rodzicielskiej lub których władza rodzicielska została ograniczona lub zawieszona, osoby dysponujące dochodem dziecka oraz osoby, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

Za pobyt dziecka w pieczy zastępczej osoby zobowiązane ponoszą miesięczną opłatę w wysokości:

1. przyznanych świadczeń oraz dodatków - w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka;
2. średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Za ponoszenie opłaty, o której wyżej mowa, rodzice odpowiadają solidarnie. W przypadku braku możliwości uzyskania od rodziców całości lub części opłaty, opłatę, ponoszą osoby dysponujące dochodem dziecka, w wysokości nie wyższej niż 50% kwoty tego dochodu. W przypadku

powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, za okres dłuższy niż 12 miesięcy wójt albo starosta przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości.

VIII. Adresaci Programu

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej i osoby usamodzielniane;
- rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe oraz pomocowe;
- osoby prowadzące rodzinne domy dziecka;
- rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka.

IX. Realizatorzy Programu

Koordynatorem realizacji Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku, przy współpracy:

- rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- placówek opiekuńczo – wychowawczych;
- ośrodków pomocy społecznej;
- sądu i policji;
- organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

X. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring i ewaluacja będą polegały na zbieraniu i weryfikacji danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w realizację, przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku.

Ewaluacja Programu ma na celu stwierdzenie:

- Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej ?
- Czy rodzinna piecza zastępcza ma pierwszeństwo przed pieczą instytucjonalną ?
- Które metody pracy dały oczekiwane rezultaty, a które należy zmienić?

- Czy współpraca pomiędzy ośrodkami pomocy społecznej (asystentami rodziny) a koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej stwarza właściwe warunki do współdziałania rodziny biologicznej z rodziną zastępczą lub placówką opiekuńczo - wychowawczą?
- W jakim stopniu warunki bazowe, realizacja świadczeń oraz organizacja pracy gwarantują realizację założonych celów?

Podstawę ewaluacji stanowią:

- informacje od opiekunów i rodziców zastępczych;
- wypowiedzi i oświadczenia wydawane przez adresatów i partnerów Programu;
- plany pomocy dziecku;
- okresowe oceny sytuacji dziecka i oceny rodzin zastępczych;
- indywidualne programy usamodzielnienia.

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie raz w roku przedkładał Radzie Powiatu Lęborskiego sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji Programu, będące integralną częścią sprawozdania z działalności jednostki.